

Kwaliteitsverslag Kwaliteitskader Forensische Zorg IrisZorg – kalenderjaar 2022

Datum: 31 mei 2023

Algemene informatie

Forensische zorg bij IrisZorg, gevoed door missie, visie, bestaat uit de reguliere verslavingszorg die geboden wordt binnen IrisZorg, met daarbij een “forensische plus”. De forensische plus heeft betrekking op de pijlers die in lijn zijn met het landelijk kwaliteitskader Forensische Zorg, namelijk (1) Veiligheid en persoonsgerichte zorg, (2) Forensische vakmanschap, (3) Organisatie van zorg en (4) Samenwerken. Door de focus te richten op het verminderen van recidive, in combinatie met persoonlijke en herstelgerichte zorg op maat, wordt gewerkt aan een veilige terugkeer naar of passende deelname aan de maatschappij van cliënten.

IrisZorg biedt integrale zorg binnen alle financieringsstromen. Niet alle doelen in het Meerjarenplan zijn specifiek voor de Forensische Zorg. De uitwerking van de doelen is belegd in verschillende project- en stuurgroepen binnen de organisatie.

De uitwerking van de specifieke Forensische doelen is belegd bij de aandachthouders Forensische Zorg. Vanuit deze samenwerking zullen ook de andere gevolgd worden.

Typen Forensische Zorg binnen IrisZorg

IrisZorg biedt onderstaande typen Forensische Zorg:

- Forensische ambulante behandeling
- Forensische ambulante begeleiding
- Forensische klinische behandeling, beveiligingsniveau 1
- Forensisch verblijf, beveiligingsniveau 1
- Forensische dagbesteding

Op peildatum 31 december 2022 hadden wij 254 patiënten/cliënten die Forensische Zorg afnamen. Het percentage Forensische Zorg (gefinancierd door het DJI) is 9% ten opzichte van anders gefinancierde zorg, inclusief vrijwillige Forensische Zorg vallend onder de Zvw. Dit betreft in totaal 361 patiënten/cliënten in kalenderjaar 2022.

Pijler 1: Veiligheid en persoonsgerichte zorg

Het algemene beeld is dat we momenteel voldoende scores op de kwaliteitsaspecten die onder deze pijler genoemd staan in het kwaliteitskader Forensische Zorg (KKFZ). IrisZorg focust zich binnen de Forensische Zorg op het reduceren van het recidiverisico. Veiligheidsmanagement is een integraal onderdeel van het forensisch behandel- en (woon)begeleidingstraject. Binnen de forensische klinische behandeling, ambulante behandeling en begeleiding gebeurt dit middels het afnemen van de Forensische Ambulante Risico Evaluatie (FARE). Op casusniveau voeren we momenteel de delictanalyse (DA) uit, maar zijn voornemens dit bij iedere cliënt af te nemen. Op basis van de bevindingen uit de FARE, MATE en delictanalyse stellen we doelen binnen het zorgplan, gericht op de delict-/risicofactoren met de daarbij passende interventies die afgestemd zijn op de behoeften en risicofactoren van de individuele cliënt.

Ondanks de focus op veiligheidsmanagement, werken we in het zorgtraject aan persoonlijk herstel van de cliënt. Dit doen we met behandel- en begeleidingsmethodieken die gebaseerd zijn op de principes van kracht- en herstelgerichte zorg. In de behandeling betreft dit de Community Reinforcement Approach (CRA) en in (woon)begeleiding werken we middels de Krachtwerk-methodiek. Het betrekken van het netwerk is een belangrijk onderdeel, maar blijkt in de praktijk soms een uitdaging.

Tot slot wordt het zorgplan multidisciplinair (inclusief reclassering en eventuele externe zorgmedewerkers) en in samenspraak met de cliënt opgesteld en minimaal halfjaarlijks geëvalueerd en bijgesteld.

Resultaten behaald in 2022:

- **KPI normpercentages FARE:** IrisZorg heeft voldaan aan de gestelde norm van 60% op de FARE. Echter heeft IrisZorg de gestelde norm niet behaald voor de mate.
- **Delictanalyse (DA):** Afgelopen jaar zijn verschillende methoden om een DA uit te voeren besproken en beoordeeld. Gekozen is om een pilot te draaien met de online module (lange versie of verkorte versie) in het e-healthplatform Minddistrict. In eerste instantie is besloten dat alleen regiebehandelaren de DA mogen uitvoeren met de cliënt. T.b.v. de implementatie heeft een training voor alle regiebehandelaren die Forensische Zorg bieden plaatsgevonden. Tijdens de evaluatie kwam naar voren dat een DA te tijdsintensief is voor een regiebehandelaar en er gekeken dient te worden naar andere oplossingen om de DA te implementeren/heroverwegen methodiek.
- **Implementatie JD online:** t.b.v. adequate informatievoorziening heeft IrisZorg JD online geïmplementeerd en zodoende hebben medewerkers (triage, (regie)behandelaren) toegang tot de justitiële uittreksels. Zij hebben instructies ontvangen hoe om te gaan met deze informatie i.h.k.v. privacy en veiligheid van informatie.
- **Samenwerking reclassering;** de samenwerking tussen het forensisch team Nijmegen en de reclassering is geïntensiveerd.

Doelen voor kalenderjaar 2023 (zie eveneens het Meerjarenplan KKFZ IrisZorg):

- **KPI's:** Voldoen aan de gestelde normpercentages op de FARE en Mate.
- **Delictanalyse (DA):** Deskundigheidsbevordering m.b.t. uitvoer van de delictanalyse en mogelijk aanpassing of uitbreiding van de gebruikte methodieken. Hierbij wegen factoren als evidence-based en aanbevolen binnen KFZ, net als praktische toepasbaarheid, zwaar mee. Eind 2023 ligt er een advies en is een besluit genomen.
- **Vroegsignalering:** Onderzoeken of we de ERM-vroegsignalering methodiek organisatie breed binnen IrisZorg willen implementeren.
- **Bewustwording van risicofactoren in verslaglegging:** Het belang van het identificeren en documenteren van risicofactoren in de verslaglegging wordt extra benadrukt onder de medewerkers. Medewerkers zullen worden geïnformeerd en geïnstrueerd deze factoren nauwkeurig te observeren en effectief te rapporteren, met als doel het verbeteren van de behandeling en begeleiding van de cliënten.

Pijler 2: Forensische vakmanschap

Het algemene beeld is dat IrisZorg op dit moment voldoende scoort op de kwaliteitsaspecten vallend onder deze pijler van het KKFZ. Binnen IrisZorg wordt gestreefd naar het opbouwen van een constructieve samenwerkingsrelatie tussen cliënt en medewerker. Dit vormt de basis van waaruit wordt gewerkt en draagt bij aan het slagen van het zorgtraject. Het opbouwen van een samenwerkingsrelatie begint bij een professionele grondhouding welke gebaseerd is op respect, gelijkwaardigheid, eerlijkheid en betrouwbaarheid, zowel in verbale als non-verbale communicatie. De cursus motiverende gespreksvoering speelt een essentiële rol in de bewustwording van en reflectie op de grondhouding van de medewerkers. Daarnaast is bejegening een belangrijk thema dat aankomende jaren meer aandacht behoeft.

In het kader van deskundigheidsbevordering heeft IrisZorg voor elke nieuwe medewerker (functie) een specifiek opleidingsprogramma, ook voor de forensische medewerker. De inhoud omvat trainingen met betrekking tot onze kernmethodieken (motiverende gespreksvoering, CRA en Krachtwerk). Daarnaast is er een uitgebreid aanbod voor deskundigheidsbevordering op het gebied van o.a.

psychopathologie, LVB en de-escalerend werken. Specifiek voor de forensische medewerker is de Forensische Leerlijn een verplicht onderdeel van de deskundigheidsbevordering, bestaande uit een basisleertraject en verdiepingsleertraject, gespecificeerd per functie.

Professioneel vakmanschap betekent ook blijven ontwikkelen en leren van elkaar. IrisZorg stimuleert dit d.m.v. feedback, casuïstiekbesprekingen, supervisie, intervisie, (team-)reflectie, werkbegeleiding en scholing. Daarnaast biedt de organisatie (financiële) mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling van onze medewerkers (o.a. cursus, opleiding). In de begroting wordt rekening gehouden met de kosten van de ontwikkeling van medewerkers. Door dit te faciliteren wordt getracht medewerkers te binden en boeien aan de organisatie.

Professioneel vakmanschap betekent niet alleen reflecteren op jezelf, maar ook op je behandeling/begeleidingstraject. Binnen IrisZorg maken we gebruik van de Routine Outcome Monitoring (ROM) t.b.v. het monitoren en evalueren van het zorgtraject a.d.h.v. meetbare uitkomsten.

Daarnaast hecht IrisZorg veel waarde aan het werken volgens de GGZ zorgstandaarden als richtlijnen binnen onze organisatie en worden Vilans protocollen voor medische handelingen gehanteerd. Door de diversiteit aan beroepsgroepen werkzaam binnen de organisatie, zijn we aangesloten bij verschillende beroepsverenigingen, waardoor onze medewerkers voortdurend op de hoogte blijven van actuele ontwikkelingen binnen hun vakgebied. Tevens hechten we veel waarde aan het naleven van de beroepsethische normen die voor ieders specifieke beroepsgroep gelden. Deze normen zijn onder andere vastgelegd in de relevante beroepscodes. Door deze ethische normen na te leven, verzekeren we de integriteit en medewerkeriteit van onze organisatie. Daarnaast hebben we een geneesmiddelencommissie die de correcte omgang met geneesmiddelen waarborgt en daardoor bijdraagt aan de veiligheid en kwaliteit van de zorg die we bieden.

Gedragscodes spelen een belangrijke rol bij het creëren van een veilige, respectvolle en professionele werkomgeving. Elk jaar organiseren we de "Week van de Gedragscode", waarin we bewustzijn en begrip rondom de gedragscodes vergroten. Dit initiatief benadrukt het belang van naleving van onze interne gedragscodes en stimuleert de implementatie ervan in de dagelijkse werkzaamheden.

Een ander aspect van forensisch vakmanschap is leren vanuit ervaringskennis. IrisZorg erkent het belang van ervaringsdeskundigheid binnen de zorg en heeft reeds een stevige basis als het gaat om het opleiden van mensen tot ervaringsdeskundige. Echter ontbreekt het nog specifiek aan ervaringsdeskundigen met forensische ervaringskennis.

Tot slot beschikt IrisZorg over een uitgebreid intern handboek, waarin alle processen, richtlijnen en protocollen staan gedocumenteerd en beschikbaar voor onze medewerkers. Hierdoor kunnen we een uniforme werkwijze binnen de organisatie waarborgen.

Resultaten behaald in 2022:

- **Opleidingskader:** IrisZorg heeft voor elke (nieuwe) medewerker (functie) een specifiek opleidingsprogramma ontwikkeld.
- **Forensische Leerlijn:** In de kliniek waar we de forensische klinische zorg bieden, hebben alle medewerkers het basistraject van de Forensische Leerlijn afgerond.
- **Jaarkalender kwaliteit en veiligheid:** verschillende onderwerpen met betrekking tot kwaliteit en veiligheid komen gestructureerd gedurende het jaar aan bod.

Doelen voor kalenderjaar 2023 (zie eveneens het Meerjarenplan KKFZ IrisZorg):

- **Versterken van de rol van ervaringsdeskundigen:** De ervaringsdeskundigen beter integreren in onze teams.
- **"Forensische" ervaringsdeskundigen:** Opstellen van een visie en beleid met betrekking tot de inzet van geschoolde ervaringsdeskundigen met forensische ervaringskennis binnen de forensische zorg.
- **Forensische Leerlijn:** 80% van de forensische medewerkers hebben de basistraining forensische leerlijn van het Expertise Centrum Forensische Psychiatrie (EFP) afgerond.
- **Samenwerking met ROC's, hogescholen en universiteiten:** Verkennen van mogelijkheden om meer werk-leerplaatsen aan te bieden om studenten in de verslavingszorg en forensische zorg aan te trekken.

Pijler 3: Organisatie van de zorg

Het algemene beeld is dat IrisZorg op dit moment ruim voldoende scoort op de kwaliteitsaspecten vallend onder deze pijler van het KKFZ. We hebben een visie op forensische zorg beschreven in het Handboek Forensische Zorg. Er wordt gewerkt met een transparant besturingsmodel: IrisZorg heeft de verticale lijn van aansturing, betreffende de Raad van Bestuur, regiomanagers en de coördinatoren bedrijfsvoering. De horizontale lijn betreft de aansturing op inhoud door de managers zorg. Vanuit deze inhoudelijke lijn is een wetenschappelijk onderzoeksteam en een programma e-health en innovatie opgericht waar vanuit verschillende (onderzoeks-)projecten draaien. Tot slot is de medezeggenschap conform de wet- en regelgeving ingeregeld op de verschillende niveaus in de vorm van een ondernemingsraad, geneesmiddelencommissie, vakgroep verpleegkundigen, cliëntenraad en bewonersvergaderingen.

Dit jaar zijn gestart met een nieuw initiatief binnen onze organisatie: de jaarkalender Kwaliteit, Veiligheid en Gezondheid. Deze kalender heeft als doel om bewustzijn en kennis te vergroten op het gebied van kwaliteit, veiligheid en gezondheid, en om deze belangrijke onderwerpen stevig te verankeren in onze organisatie.

In het kader van veiligheid is IrisZorg bezig met het project Persoonsalarming met als doel de fysieke veiligheid van medewerkers te vergroten. Daarnaast hebben we een aantal procedures om de veiligheid te vergroten en waarborgen. Ten eerste een Veilig Incidenten Melden procedure met als doel om lering te trekken uit de incidenten, zodat deze in de toekomst voorkomen kunnen worden. Ten tweede een kaderdocument Agressie en Veiligheid die omschrijft hoe om te gaan met (dreigend) agressief gedrag.

Naast het zorgen voor fysieke en procedurele veiligheid zorg de relationele veiligheid voor een veilig werk- en leefklimaat. In dit laatste kader vinden we persoonlijke reflectie, groei en ontwikkeling belangrijk. IrisZorg faciliteert dit o.a. faciliteren van forensische intervisie en deskundigheidsbevordering.

In het kader van Gezondheid is IrisZorg o.a. bezig met duurzame inzetbaarheid van medewerkers. De forensische medewerkers werkt met een complexe doelgroep en kijkende naar de krapte op de arbeidsmarkt is duurzaam inzetbaar zijn en blijven een belangrijk onderwerp dat aandacht behoeft.

Resultaten behaald in 2022:

- **Cliëntenraad:** Start van een nieuwe cliëntenraad, waarbij specifieke aandacht wordt besteed aan het betrekken van 2 cliëntenraadsleden bij forensische zorg.
- **Jaarkalender Kwaliteit, Veiligheid en Gezondheid:** is opgericht.
- **Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO):** is uitgevoerd

Doelen voor kalenderjaar 2023 (zie eveneens het Meerjarenplan KKFZ IrisZorg):

- **Interne audits:** uitvoeren van interne audits om de kwaliteit van de processen te meten en de verbeterpunten te identificeren a.d.h.v. het kwaliteitskader forensische zorg.
- **MTO:** resultaten worden geanalyseerd en verbeterpunten geïdentificeerd.

- **Veilig Incidenten Melding (VIM):** evaluatie en herziening van het bestaande VIM-systeem, zodat het beter aansluit bij de behoeften van de medewerkers.
- **Kaderdocument Aggressie en Veiligheid:** dit document wordt geëvalueerd en herzien. Daarnaast wordt een plan ontwikkeld om medewerkers te ondersteunen bij het omgaan met incidenten en uitdagingen binnen hun werk door passende begeleiding en middelen.
- **Persoonsalarmering:** er wordt een visie en handreiking geschreven m.b.t. persoonsalarmering.
- **Duurzame inzetbaarheid:** beleid is opgesteld en voorbereiden voor implementatie worden getroffen.
- **Versterken wetenschappelijk onderzoeksteam:** werven van hooggekwalificeerde onderzoekers en het faciliteren van de benodigde middelen. Tevens wordt geïnvesteerd in het verder uitbreiden van de samenwerkingsverbanden. We streven naar kennisdeling en het opzetten van gemeenschappelijke onderzoeksprojecten.

Pijler 4: Samenwerken

Het algemene beeld van de mate waarin IrisZorg voldoet aan deze pijler van het KKFZ is op dit moment voldoende.

In de eerste plaats is IrisZorg op landelijk niveau actief betrokken bij het Expertisecentrum Forensische Psychiatrie (EFP) en diens activiteiten. Ten eerste is onze bestuurder lid van de Raad van Toezicht van het EFP. Ten tweede is IrisZorg onderdeel van twee kwaliteitsnetwerken (Forensische Verslavingszorg en Forensische BW/MO), participeert aan de reviewdagen en levert instellingscoördinatoren, adviesraadleden en reviewers. Tot slot hebben we twee KFZ-ambassadeurs die de taak hebben om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen op het gebied van de Forensische Zorg en relevante informatie hieromtrent intern te verspreiden.

Op regionaal niveau mogen we nog meer investeren in de (structurele) samenwerking met ketenpartners en ons aanbod steviger op de kaart zetten.

Op casusniveau verloopt de samenwerking met zorgverleners van andere organisaties in de meeste gevallen adequaat. Er wordt afgesproken wie de coördinerende rol op zich neemt en met regelmaat vindt er afstemming plaats over het zorgplan. Wanneer reclassering betrokken is, wordt deze samenwerking vastgelegd in de drie-partijovereenkomst. Hierin staat welke informatie (binnen de wettelijke kaders) met elkaar wordt gedeeld.

Om zorgcontinuïteit te waarborgen wordt in een vroegtijdig proactief de samenwerking gezocht met zorgorganisaties buiten de Forensische Zorg en de daarbij behorende financiers. Daarbij wordt rekening gehouden met de gemeente van herkomst van forensische cliënt. Echter is uitstroom van cliënten met een (lopende en afgelopen) forensische titel een landelijk issue, met name binnen forensisch verblijf. Cliënten met forensische titel worden regelmatig afgewezen bij een vervolgplek vanwege de aard en/of complexiteit van de problematiek. Ook daar waar de forensische zorgtitel niet meer aanwezig is, is uitstroom naar een passende vervolgplek soms een uitdaging. Terug naar gemeente van herkomst is op inhoud niet altijd wenselijk en kan zelfs een risico zijn voor terugval in delictgedrag. In toenemende mate lukt het ons om cliënten in onze regio te houden onder WLZ of WMO financiering.

Indien uitstroom plaatsvindt, streeft IrisZorg altijd naar een "warme" overdracht. Er wordt zo vroeg als mogelijk een kennismaking en fysieke overdracht gepland met de vervolgorganisatie. Cliënt wordt hier zo veel mogelijk bij betrokken maar is in de praktijk echter niet (altijd) aanwezig. Tijdens de overdracht wordt relevante informatie verstrekt binnen de wettelijke kaders.

Resultaten behaald in 2022:

- **Regio-overstijgende samenwerkingen:** IrisZorg heeft deelgenomen aan de cycli van de kwaliteitsnetwerken Forensische Verslavingszorg en Forensische BW/MO. Tevens aanwezig bij de Landelijke Dag van laatstgenoemde kwaliteitsnetwerk. Tevens is deelgenomen aan een

kennisdeling-dag met Novadic Kentron en Tactus t.b.v. forensische klinische zorg en forensische ambulante behandeling.

- **Regionale samenwerkingen:** Het forensisch expertteam Nijmegen heeft een samenwerkingsverband opgericht met de Pompestichting.
- **Samenwerkingen op casusniveau:** het lukt in toenemende mate om cliënten bij afloop van een forensische titel in de regio te houden o.b.v. Wmo of Wlz financiering.

Doelen voor kalenderjaar 2023 (zie eveneens het Meerjarenplan KKFZ IrisZorg):

- **Regio-overstijgende samenwerkingen:**
 - o Deelname aan Landelijke Dag kwaliteitsnetwerk Forensische BW/MO en deelname continueren aan de nieuwe cycli van de kwaliteitsnetwerken FVZ en BW/MO.
 - o Actieve deelname aan de programmalijn Zorg en Veiligheid van Verslavingskunde Nederland.
- **Een “kwaliteitskader Forensisch Zorg koploper” aanstellen:** deze persoon is het aanspreekpunt van de organisatie m.b.t. het kwaliteitskader, is als eerste op de hoogte van de nieuwe ontwikkelingen en tools en heeft toegang een netwerk waarin informatie/ signalen gedeeld kunnen worden.
- **Uitstroom:** focus op uitstroom naar een vervolginstelling dat op inhoud verantwoord is, met daarbij passende financiering georganiseerd.

Prestatie-indicatoren forensische psychiatrie

De afgesproken prestatie-indicatoren betreffen:

- **Indicator 1: Risicotaxatie middels de FARE. Norm is gesteld op 65%.**
Op peildatum 31 december 2022 heeft IrisZorg een norm behaald van 73% en voldoet aan deze prestatie-indicator. Het voordeel van de FARE is dat dit instrument ook zonder de cliënt afgenomen kan worden (o.b.v. dossieronderzoek). Daarnaast onderschrijft het gros van de medewerkers het inhoudelijk belang van de FARE en dat de resultaten ervan waardevolle input biedt voor het zorg- en signaleringsplan. Dit verklaart het positieve resultaat.
- **Indicator 3: Ernst van de problematiek middels de Mate. Norm is gesteld op 60%.**
Op peildatum 31 december 2022 heeft IrisZorg een norm behaald van 48% en voldoet niet aan deze prestatie-indicator. In de praktijk betekent dit te veel ongeldige metingen. Een meting is ongeldig wanneer:
 - 1) Non-respons is ingevuld bij de Mate
 - 2) De Mate niet volledig (100%) is ingevuld
 - 3) De Mate niet definitief is gemaakt in het EPD
 - 4) De Mate niet binnen de meettermijn is ingevuld

De Mate dient in aanwezigheid van de cliënt ingevuld te worden. Kijkende naar de complexiteit van de doelgroep vindt er regelmatig no-show en drop-out plaats en is het invullen van de vragenlijst samen met de cliënt een uitdaging. Hierdoor wordt er bij de Mate een non-respons ingevuld, wat gelijk staat aan een ongeldige meting.